

EDUSKUNNAN  
PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Helsingissä,  
24 päivänä helmikuuta 1981  
Lausunto n:o 1

## Lakivaliokunnalle

Lakivaliokunta on kirjeellään 30 päivästä lokakuuta 1980 pyytänyt eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunnan lausuntoa hallituksen esityksestä n:o 149 (1980 vp.) laiksi perintökaaren muuttamisesta. Valiokunta on kuullut asian johdosta professori Simo Zittingiä, professori Mikael Hidéniä, professori Aulis Aarniota, maaherra Kauko Siposta, professori Ilkka Saraviitaa ja puheenjohtaja Heikki Haavistoa. Käsiteltyään asiaa yksinomaan valtiosääntöoikeudelliselta kannalta perustuslakivaliokunta esittää kunnioittaen lausuntonaan seuraavaa.

Käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan perintökaareen (40/65) lisättäväksi uusi 25 luku ja 23 luvun 8 §:ään sisällytettäväksi muutosta vastaava viittaussäännös. Ehdotuksen mukaan sellainen kuolinpesän osakas eli joku perillisistä, yleisjälkisaadoksen saaja tai eloonjäänyt puoliso, jolla on riittävät edellytykset menestyä maatalouselinkeinon harjoittajana, saisi oikeuden vaatia, mikäli jäämistöön kuuluu maatilain (188/77) 7 §:ssä tarkoitettu maatila, että tämä maatila jäämistöön mahdollisesti kuuluvine maatalousirtaimistoi- neen sisällytetään hänelle tulevaan jako-osuuteen. Edelleen säädettäisiin kysymyksessä olevan maatilain arvon määrittämisestä tässä tapauksessa sekä etusijan määräytymisestä kahden tai useamman vaatimuksen esittävän pesänosakkaan kesken.

Edellytyksenä ehdotetun menettelyn toteuttamiselle olisi 1) ettei perittävä ole testamentilla määrännyt miten maatila tulee jakaa tai kenelle maatila tai osa siitä menee, 2) etteivät osakkaat sovi keskenään jaosta tai maatilain arvosta ja 3) ettei maatila sijaitse kokonaan tai pääasiallisesti alueella, jolla on voimassa asemakaava tai joka on rakennuskielossa asemakaavan laatimista tai muuttamista varten tai joka rakennuskaavassa taikka vahvistetussa yleiskaavassa on osoitettu muihin kuin maa- ja metsätaloudellisiin tarkoituksiin.

Ehdotusta sovellettaisiin siirtymäsäännöksen mukaan lain voimaantulon jälkeen kuolleelta henkilöltä jääneeseen perintöön. Toisaalta ennen tammikuun 1 päivää 1980 otetut otollapset olisivat samassa asemassa kuin lapseksio- ottamisesta annetun lain (32/79) mukaisesti otetut otollapset.

Uusien säännösten tarkoituksena on hallituksen esityksen mukaan turvata perittävän elinkeinoa jatkamaan halukkaan ja siihen pystyvän pesänosakkaan mahdollisuudet jatkaa maatilain viljelyä sellaisessa tilanteessa, jossa perittävän toimenpiteiden perusteella ei voida ratkaista, millä tavoin jäämistöön kuuluva maatila tulee jakaa tai kenelle se on perinnönjaossa menevä.

Harkitessaan käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen säätämistäjärjestystä, joka hallituksen esityksen mukaan tulisi olla valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrätty, perustuslakivaliokunta on kiinnittänyt huomiota siihen, loukkaako pesänosakkaan etuoikeus jäämistöön kuuluvaan maatilain ja tähän liittyvä maatilain arvon määrittämisestä koskeva säännös muiden pesänosakkaiden hallitusmuodon 6 §:n mukaista omaisuuden suojaa tai hallitusmuodon 5 §:n tarkoittamaa yhdenvertaisuutta. Ehdotukseen sisältyvät muut säännökset eivät sen sijaan perustuslakivaliokunnankaan mielestä anna aihetta tarkastella poikkeuksellisen säätämistäjärjestyksen tarpeellisuutta. Koska ehdotus ei mitenkään rajoita perintökaaren mukaisten yleisten oikeussuojakeinojen käyttöä ja ehdotuksen 25 luvun 6 §:n säännökset estävät etuoikeuden väärinkäytön ja 25 luvun 7 §:ssä tarkoitettu alemman viranomaisen lausunto on aina mahdollista saada ylemmän viranomaisen tutkittavaksi, pesänosakkaiden oikeusturva on myös riittävästi huomioitu.

Ehdotuksessa ei tarkoiteta poistaa oikeutta jättää omaisuutta perinnöksi tai oikeutta vastaanottaa omaisuutta perintönä. Ehdotus ei myöskään millään tavoin rajoita nykyisestään omistajan eli perinnönjättäjän oikeutta määrä-

tä omaisuudestaan perintöoikeudellisilla tai muilla oikeustoimilla. Siirtymäsäännöksen mukaan ehdotettuja uusia säännöksiä sovellettaisiin vain lain voimaantulon jälkeen kuolleelta henkilöltä perinnöksi jääneeseen maatalaan, joten ehdotus ei puuttuisi ennen sen voimaantumista pesänosakkaille syntyneisiin oikeuksiin saada omaisuutta perinnönjaossa.

Vakiintuneen käsityksen mukaan perillisellä ei Suomen oikeuden mukaan ole perittävän eläessä oikeutta sen paremmin tiettyihin omaisiin kuin arvomääräänkään perittävän omaisuudesta. Vasta perittävän kuoltua perillinen saa oikeuden vaatia tiettyä määrää omaisuutta perittävän jäämistöstä siten kuin perimysjärjestystä, ennakkoperintöä, lakiosaa ja avustusta, testamenttia sekä pesänselvitystä ja perinnönjakoa koskevat säännökset erikseen määrävät sekä toisaalta oikeuden vaatia pesänselvitys- ja perinnönjakomenettelyn käynnistämistä. Perinnönjaossa perilliselle syntyy esinekohtainen oikeus hänen jako-osaansa kuuluvan omaisuuteen.

Perittävän eläessä mahdollinen perillinen ei voi puuttua perittävän omaisuuttaan koskeviin oikeustoimiin tai moittia perittävän tekemää jälkisäädöstä, vaikka hänet siinä jätettäisiin perinnöksi, eikä hänellä ole oikeutta vaatia perintöoikeutensa toteuttamista. Jokainen varallisuuden siirto perilliselle perittävän eläessä edellyttää tämän myötävaikutusta.

Perillinen ei voi myöskään sitovasti määrätä perintöosuudestaan. Perintökaaren 17 luvun 1 §:n mukaan sopimus elossaolevan henkilön jäämistöstä on pätemätön, ellei kysymyksessä ole perinnöstä luopuminen. Tästä säännöksestä ilmenee selvästi, ettei perillisellä ole perittävän eläessä varallisuusarvoista oikeutta, josta hän voisi määrätä. Perillisellä ei ole perittävän eläessä mitään kanne- tai siirtokelpoista oikeutta mihinkään mahdollisen perittävän varallisuuteen. Oikeusjärjestyksessä päinvastoin pyritään torjumaan ja jätetään tietoisesti oikeudellista suojaa vailla sellaiset oikeustoimet, jotka koskisivat tulevaa perintöä.

Täten hallituksen esitykseen sisältyvät jäämistöön kuuluvaa maatilaa koskevat järjestelyt eivät loukkaa mitään sellaista perilliselle perittävän eläessä kuuluvaa oikeutta, joka voitaisiin rinnastaa omaisuuteen. Ehdotuksessa on kysymys perintöoikeuden sellaisesta sääntelystä, joka ei vaadi eikä ole ennenkään vaatinut poikkeuksellista sääntämisjärjestystä.

Perustuslakivaliokunta on myös tarkastellut ehdotuksen säännöksen suhdetta hallitusmuodon 5 §:ään, jonka mukaan Suomen kansalaiset ovat yhdenvertaiset lain edessä. Yleensä on katsottu, että hallitusmuodon 5 §:n säännöksen tarkoituksena on estää kansalaisten tai kansalaisryhmien asettaminen ilman yleisesti hyväksyttävää perustetta toisiaan edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan.

Arvioidessaan hallitusmuodon 5 §:n merkitystä valiokunta on aikaisemmassa käytännössään kiinnittänyt huomiota tarkasteltavana olevien säännösten yhdenvertaisuusperiaatteeseen liittyvän sisällön tosiasialiseen merkitykseen, säännösten välttämättömyyteen tai yhteiskunnalliseen tarpeeseen, vapaaehtoisuuteen tai valinnaisuuteen säännösten soveltamisessa, muiden perusoikeuksien turvaamiseen ja vaihtoehtoihin, yhdenvertaisuutta vähemmän haittaaviin ratkaisumahdollisuuksiin. Eräissä perustuslakivaliokunnan lausunnoissa on katsottu, että laki, joka perusteettomasti ja mielivaltaisesti myöntäisi etuja tai syrjisi jotakin kansalaisryhmää, voisi olla ristiriidassa hallitusmuodon 5 §:n yhdenvertaisuussäännöksen kanssa.

Jäämistöön kuuluvan maatalan jakamista ja sen arvon määrittämistä koskevat ehdotuksen säännökset kohdistuvat kahteen tai useampaan kuolinpesän osakkaaseen eli lakimääräisiin perillisiin, yleisjälkisäännöksen saajaan ja eloonjääneeseen puolisoon. Eloonjääneen puolison asettaminen kysymyksessä olevalla tavalla etuoikeutettuun asemaan, mikäli hän sitä vaatii, on valiokunnan mielestä sosiaalisesti hyväksyttävää eikä loukkaa yhdenvertaisuuden periaatetta. Samoin on laita yleisjälkisäädöksen saajan osalta, koska perittävän tahdon kunnioittaminen on sopusoinnussa hänen hallitusmuodon 6 §:n mukaisten oikeuksiensa ja perintöoikeuden periaatteiden kanssa. Rintaperillisten ehdotuksen mukainen etuoikeus pesänosakkaina mahdollisesti oleviin muihin perillisiin nähden ei valiokunnan mielestä myöskään asiaan vaikuttavalla tavalla loukkaa yhdenvertaisuutta, koska sukulaisuuden aste-erot ovat hyväksyttävä ja perintöoikeudessa hyväksytty peruste erilaiselle kohtelulle.

Saman kuolinpesän osakkaina olevien rintaperillisten osalta on todettava, ettei ehdotuksen tarkoituksena ole suosia yhtä perijäryhmää muiden kustannuksella tai syrjiä niitä perillisiä, joilla ei ole edellytyksiä maatalouselinkeinon harjoittamiseen. Lainmuutoksen tavoitteena on sen sijaan turvata perheviljelmien

toimeentulomahdollisuudet antamalla etusija sille osakkaalle, jolle tilalta poissiirtyminen tuottaisi perhesuhteiden tai toimeentulon kanalta eniten vaikeuksia.

Lausunnossaan n:o 1/1975 vp. perustuslakivaliokunta totesi, ettei tietyn väestönsosan toimeentuloedellytyksien parantaminen ja sen kautta yhteiskunnallisen tasa-arvon lisääminen ollut ristiriidassa yhdenvertaisuuden kanssa, vaikka kaikilla kansalaisilla ei ollut samanlaisia mahdollisuuksia saada yhtäläisin perustein laissa tarkoitettuja etuja tai oikeuksia. Valiokunta katsoo tämän periaatteen merkitykselliseksi myös käsiteltävänä olevassa tapauksessa.

Ehdotuksen järjestely on lisäksi toissijainen ja väistävä sikäli, että se tulee sovellettavaksi vain niissä tapauksissa, joissa perittävä ei ole eläessään tai testamentissaan toisin määrännyt tai pesänosakkaat perittävän kuoleman jälkeen eivät ole sopineet maatilan jaosta tai sen arvosta.

Ehdotuksen mukaan oikeuteen saada jäämistöön kuuluva maatila jako-osuuteen ei vaikuta saajan asuinpaikka, järjestelyn rajoittuminen tietylle valtion alueelle eikä muukaan, mieltävaltainen ja perusteettomaan syrjimiseen tai suosintaan johtava seikka, mitkä seikat valio-

kunnan lausuntojen n:o 1/1972 vp. ja n:o 5/1973 vp. mukaan saattaisivat olla merkittäviä arvioitaessa hallitusmuodon 5 §:ssä säädetyn yhdenvertaisuusperiaatteen vaikutusta sääntämisyjärjestykseen. Kuten edellä on jo todettu, ehdotus ei loukkaa osakkaiden hallitusmuodon 6 §:n mukaisia oikeuksia.

Edellä esitettyyn viitaten perustuslakivaliokunta katsoo, etteivät käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen säännökset jäämistöön kuuluvan maatilan jakamisesta ja sen arvon määrittämisestä saattaisi kansalaisia sillä tavoin toisistaan poikkeavaan asemaan, että se loukkaisi hallitusmuodon 5 §:ssä säädettyä yhdenvertaisuuden periaatetta.

Perustuslakivaliokunta toteaa, etteivät hallituksen esitykseen sisältyvän lakiehdotuksen säännökset anna aihetta enempään valtiosääntöoikeudellisiin huomautuksiin, sekä pyydettyinä lausuntonaan kunnioittaen esittää,

*että hallituksen esitykseen n:o 149 (1980 vp.) laiksi perintökaaren muuttamisesta sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa järjestyksessä.*

Perustuslakivaliokunnan puolesta:

Erkki Pystynen

Martti Manninen

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa puheenjohtaja Pystynen, varapuheenjohtaja Liedes, jäsenet Eenilä, Häggblom, Kempainen, Knuuttila, Laitinen, Lut-

tin, Muroma, Männistö, Pokka, Söderman (osittain), Tuomaala, Väänänen ja Zyskowitz sekä varajäsenet Ihamäki, Lahti-Nuuttila (osaksi) ja Suonio.

## Eriävä mielipide

Tyytymättömänä perustuslakivaliokunnan enemmistön kantaan, jonka mukaan hallituksen esitykseen n:o 149/1980 vp. laiksi perintökaaren muuttamisesta sisältyvä lakiehdotus voidaan käsitellä valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa järjestyksessä, esitämme vastalauseenamme kunnioittavasti seuraavaa.

Hallituksen esityksessä edellytetään laki käsiteltäväksi VJ 67 §:n mukaisessa säättämistäjärjestyksessä. Tähän tulokseen hallitus on tullut eräänlaisen "varmuuden vuoksi" ajattelun seurauksena, koska se ei ole voinut olla varma siitä, että uudemmassa oikeuskirjallisuudessa sen mielestä toisenlaista tulosta puoltava käsitys perintöoikeudesta olisi riittävän yleisesti omaksuttu. Hallituksen lopputulos säättämistäjärjestyksensuunnan osalta on oikea, mutta siihen johtaneet perusteet ovat virheelliset. Hallitusmuodossa säädetyn perusoikeussuojan ulottuvuus ei näet voi määräytyä siviilioikeudellisten erilaisia oikeuksia koskevien käsitysten mukaan. Sitäpaitsi hallituksen näkemys erilaisten käsitysten olemassaolosta ja niiden merkityksestä on sekin virheellinen.

Lakiesitykseen sisältyy kaksi seikkaa, jotka ovat ristiriidassa kansalaisten perusoikeussuojan kanssa: pesänosakkaan etuoikeus maatalouskiinteistön saamiseen sekä tähän liittyvä käypää hintaa vähäisemmän korvauksen maksamisvelvollisuus muille pesänosakkaille. Nämä ovat ristiriidassa sekä HM 6 §:n mukaisen omaisuuden suojan että HM 5 §:n mukaisen yhdenvertaisuusnormin kanssa.

Valiokunnan enemmistö on hyväksynyt kannan, jonka mukaan nyt kysymyksessä oleva lainmuutos, joka tekee mahdolliseksi yhden rintaperillisen vaatimuksesta saada muita suurempi osa perinnöstä, ei loukkaa HM 6 §:ssä säädettyä omaisuuden suojaa tasaosuutta pienemmälle jäävän perillisen osalta. Tämä kanta perustuu siihen, että perillisellä ei ole perittävän eläessä oikeutta tämän kuollessa perinnöksi jättämään omaisuuteen, eikä näin ollen mitään sellaista omaisuutta, jonka suojaa esitys loukkaisi.

Perustuslakivaliokunnan omaisuuden suoja koskevassa tähänastisessa käytännössä on katsottu, että HM 6 §:n omaisuuden suoja tarkoittaa "varallisuus oikeudellisia etuja yleensä" (prlv 1/56). Valiokunnan käytännössä esiintyy lukuisia ratkaisuja, joissa omaisuuden suoja on ulotettu etuihin, jotka eivät vielä ole kon-

kreettisia, joihin siis jo liittyisi henkilön käytettävissä olevia oikeusturvakeinoja taikka että ne jo olisivat varauksitta sijoitettavissa jonkin yksityisoikeudellisen käsitteen piiriin. Valiokunta on useita kertoja katsonut perustuslain vastaiseksi sen, että lainsäätäjän toimenpiteellä välittömästi estetään tietyn, yksityisoikeuden piirissä tutun oikeuden muodostuminen tai konkretisoitumistapahtuma vaiheessa, jossa kyseessä olevan edun sisältönä on vain se, että henkilö tietää odottaa määrättyä, lainsäädännön mukaan jo hänen arvioitavissaan olevaa etua. Tällainen on esim. tapaus, jossa katsottiin, ettei tavallisella lailla voitu rajoittaa yhtiöiden osingonjakoa siitä, millainen se olisi osakeyhtiölain mukaan, ja siten rajoittaa osakasten osinko-oikeutta (prlv 4/41). Vastaväinlaisia kannanottoja ovat myös vuodelta 1970 lausunnot, jotka liittyvät virkaehtosopimusjärjestelmän luomiseen ja tuomiokuntien hoitoa koskevan lain muuttamiseen. HM 6 §:n omaisuuden suoja ulotettiin niissä koskemaan tulevia, odotettavissa olevia palkkoja ja siis tilanteisiin, joiden osalta ei voinut lakia säädettäessä olla tietoa siitä, tulisivatko kyseiset viranhaltijat olemaan kyseessä olevaa palkkaa nauttimassa.

Perustuslakivaliokunnan kannanottoja, joissa omaisuuden suoja on ulotettu vasta konkretisoitumassa oleviin etuihin taikka sellaisiin etuihin, jotka vain saattoivat konkretisoitua tulevaisuudessa, on lukuisia viimeksi kuluneilta vuosikymmeniltä.

Valiokunnan lausunnossa nyt omaksuttu ajattelu merkitsisi muille alueille laajennettuna sitä, että esimerkiksi kansalaisten yhtäläinen äänioikeus voitaisiin tavallisella lailla muuttaa nykyisestä poikkeavaan yhtäläisyyskäsitteeseen perustuvaksi äänioikeudeksi, kunhan vain ei puututtaisi lain voimaan tullessa mahdollisesti noudatettavana olevan vaaliluettelon jo konkretisoimaan äänioikeuteen.

Valiokunnan lausunnossa todetaan aivan oikein, että aikaisemminkin on perintöoikeuskysymyksiä järjestetty tavallisella lailla. Näin on rajoitettu perillisten piiriä mm. sulkemalla serkut perillisten joukon ulkopuolelle, järjestetty lakiosasäännöksiä ja saatettu adoptiolapsi yhtäläiseen asemaan rintaperillisen kanssa.

Nyt on kuitenkin kysymyksessä rintaperillisten asema. Rintaperillisten oikeutta perintöön on pidettävä niin vakaana ja selvänä sekä pe-

rintöä koskevaa odotusoikeutta niin konkreettisenä, että sen on katsottava kuuluvan HM 6 §:n omaisuuden suojan piiriin. Tavallisella lailla ei voida poistaa rintaperillisen perintöoikeutta, eikä sitä voida tavallisella lailla oleellisesti kaventaakaan. Tästä ovat kuullut asiantuntijatkin olleet yhtä mieltä. Lakiesitys merkitsee poikkeamista rintaperillisten kesken vallitsevasta tasajakoperiaatteesta. Yhden hyväksi tapahtuva muiden perintöosuuden vähennys saattaa olla hyvinkin tuntuva. Raken- tuuhan lakiesitys tältä osin 60 %:n periaat- teelle. Eräiden arvioiden mukaan muiden osu- den arvo olisi jopa tätäkin alhaisempi. Näin huomattavan omaisuusarvoihin puuttumisen on muissa yhteyksissä katsottu olevan mahdollista vain perustuslainsäätämisen järjestyksessä.

Hallituksen esitys asettaa rintaperilliset kes- kenään erilaiseen asemaan tavalla, jonka on katsottava olevan ristiriidassa HM 5 §:n mu- kaisen yhdenvertaisuusperiaatteen kanssa. Va- liokunnan lausunnossa on oikein lähdetty sii- tä, että yhdenvertaisuusnormi velvoittaa myös lainsäätäjää. Siinä on kuitenkin katsottu, ettei tietyn väestönosan toimeentuloedellytysten pa- rantaminen ja sen kautta yhteiskunnallisen tasa-arvon lisääminen ole ristiriidassa yhden- vertaisuuden kanssa.

Tässä suhteessa valiokunnan enemmistön kanta nojaa virheelliseen vertailuun. On läh- dettävä siitä, että yhdenvertaisuuden arvioin- nissa vertailuryhmänä ei ole koko kansa ja sen eri elinkeinoryhmät, vaan keskenään pe- rintöoikeudellisesti samassa asemassa olevien rintaperillisten joukko. Ehdotettu laki toteut- taisi samassa asemassa olevien rintaperillisten ryhmän sisällä selvän erottelun luomalla jär- jestelmän, jossa yksi ryhmään kuuluva voisi saada pesään kuuluvan maatilan, ja muut sa- maan ryhmään kuuluvat joutuisivat tyytymään korvaukseen, joka on vähäisempi kuin heidän yhtäläinen osuutensa pesästä lain mukaan edel- lyttäisi.

Tällaista erottelua ei voida pitää niin lievä- nä, että se merkitykseltään vähäisenä voitai- siin hyväksyä tavallisella lailla säädettäväksi.

Helsingissä 27 päivänä helmikuuta 1981

Erkki Pystynen  
Ben Zyskowitz

Impi Muroma

Timo Ihmäki  
Juhani Laitinen

Lain mukaan tapahtuva erottelu perustuisi li- säksi niin epämääräisille arviointiperusteille, että niiden ei ilman muuta voida katsoa ole- van päteviä osoittamaan mitään selvästi hy- väksyttävää erilaisuutta osakkaiden kesken.

Myöskään mikään voimakas yhteiskunnalli- nen pakottava tarve ei vaadi tällaisen erotte- lun tekemistä, sillä lain tarkoitus, maatilojen elinkelpoisuuden turvaaminen, on tavoitetta- vissa myös sellaisin keinoin, jotka eivät louk- kaa perusoikeussuojaa. On lisäksi aihetta epäil- lä, johtaisiko laki edes siihen tavoitteeseen maatalouselinkeinon kannalta, johon sillä pyri- tään. Sehän ei estä tilojen pirstomista vapaa- ehtoisin sopimuksin eikä voi puuttua siihen tosiasiaan, että perikuntien tai niihin verratta- vien olosuhteiden puitteissa joudutaan nykyisin maataloutta harjoittamaan noin kolmannekses- sa maamme kaikista maataloista.

Valiokunnan enemmistö viittaa myös siihen, että nyt esitetty järjestely on väistytvä ja tois- sijainen, koska pesän osakkaat perittävän kuo- leman jälkeen vapaaehtoisesti voivat sopia maa- tilan jaosta tai sen arvosta. Kun hallituksen esittämä, osan rintaperillisistä huonompaan ase- maan asettava menettely tulee ajankohtaiseksi vain siinä tilanteessa, jossa nämä eivät osaan- sa tyydy, ei mainitulla vapaaehtoisuudella saa- ta olla merkitystä, sillä eihän yhdenvertaisu- den suojaa voi poistaa se, että lakia toteutet- taessa huonompaan asemaan joutuvalla on mah- dollisuus vapaaehtoisestikin asettaa itsensä tä- hän asemaan.

Ottaen huomioon lakiesityksen ja sen tosi- asiallisen vaikutuksen suhteen HM 6 §:n omai- suudensuojanormiin ja HM 5 §:n yhdenver- taisuussäännöksen katsomme, että perustusla- kivaliokunnan olisi tullut lausuntonaan esittää,

*että hallituksen esitykseen n:o 149 (1980 vp.) laiksi perintökaaren muutta- misesta sisältyvä lakiehdotus tulee käsi- tellä valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mu- kaisessa järjestyksessä.*

